

Павловська Є.О.

аспірант кафедри фінансів, викладач – стажист кафедри

менеджменту

ДВНЗ «Української академії банківської справи Національного банку

України»

РІВЕНЬ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОРГОВОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ

Головними показниками фінансової стабільності країни виступає обслуговування та погашення державного боргу у визначений термін. Якщо країна виконує такі вимоги, то перед нею відкривається у повному обсязі можливість отримання нових позик на вигідних умовах, а також за країною закріплюється імідж надійного позичальника.

Перед Україною постає актуальне питання, щодо визначення сучасних проблем боргової безпеки країни. Тому що, боргова безпека – одна із найважливіших ланок фінансової безпеки, а також вона знаходиться під загрозою, оскільки рівень зовнішнього і внутрішнього державного боргу має тенденцію до зростання.

Боргова безпека – це рівень зовнішньої та внутрішньої державної заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування та ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень й оптимального співвідношення між ними, достатній для вирішення нагальних соціально-економічних потреб, що не загрожує втратою суверенітету та руйнуванням вітчизняної фінансової системи [1, с.240].

На рівень боргової безпеки та на рівень забезпечення боргової стійкості України мають вплив певні чинники. Виділяють наступні чинники впливу на рівень боргової безпеки:

- стан нормативно-правової бази, що регламентує формування та управління державним боргом, стратегія боргової політики;
- загальний обсяг, структура боргових зобов'язань, а також строки їх погашення;
- стабільність параметрів монетарної політики та динаміки економічного зростання;
- рівень соціально-економічного розвитку;
- стабільність політичного та економічного курсу країни.

Виокремлюють чинники впливу на рівень забезпечення боргової стійкості України, такі як:

- темпи зростання державного боргу;
- обсяги золотовалютних резервів Національного банку України;
- витрати на обслуговування державного боргу;
- макроекономічні умови реалізації боргової політики.

Протягом 2010 – 2013 рр., внаслідок стрімкого зростання рівня державних запозичень, значних обсягів отримання кредитних ресурсів від Міжнародного валютного фонду та надання державних гарантій продовжувалась тенденція до значного збільшення загального обсягу державного та гарантованого державою боргу.

У 2012 – 2013 рр. зростання державного і гарантованого державою боргу продовжувалось, оскільки відбулось перевищення державних запозичень над витратами для погашення державного боргу, а також спричинене наданням державних гарантій. Загальна сума державного і гарантованого державою боргом у 2012 р. склала 515 млрд. 510,5 млн. грн., а в 2013 р. – 545,1 млрд. грн. У зв'язку з тим, що відбулось стрімке зростання платежів за державним боргом, відповідно збільшилось боргове навантаження на державний бюджет [2].

Враховуючи чинники впливу на забезпечення боргової стійкості України, з урахуванням її показників, можна зазначити, що боргова стійкість України у період з 2010 – 2013 рр. знаходилась поза небезпечних зон,

тобто не перетинала критичний рівень. Про це свідчать наступні показники – відношення державного боргу України до ВВП за 2013 р. становив 36,6%, відношення обсягу державного зовнішнього боргу до ВВП відповідно склав - 15,5%, відношення державного боргу України до доходів Державного бюджету - 141,58%, відношення зовнішнього державного боргу до річного обсягу експорту товарів та послуг - 31,52%.

Кредитні рейтинги, присвоєні Україні за 01.01.2014 р. провідними міжнародними агентствами такі як: ССС + з негативним прогнозом від Standard&Poor's, САА2 з негативним прогнозом від Moody's та ССС також з негативним прогнозом від Fitch; свідчать про те, що Україна має досить низькі показники державного боргу, порівняно як з розвиненими країнами, так і з державами, що формують ринки.

Саме тому, показники боргової стійкості та боргової безпеки України, не свідчать про позитивний економічний та фінансовий стан в середині країни. По-перше, темпи росту державного боргу та, відповідно, видатків на його обслуговування є досить високими, а по-друге, існують ризики погіршення макроекономічної ситуації, що відповідним чином позначиться і на показниках боргової стійкості, по-третє, вельми вірогідним є сценарій, при якому Україна може позбутися одного з найважливішого чинника фінансової стабільності - Золотовалютного резерву Національного банку України. Вичерпання Золотовалютного резерву Національного банку України, істотно підвищить вразливість державного бюджету, призведе до зростання вартості запозичень і, отже, до збільшення витрат на обслуговування державного боргу.

Таким чином, такий фактор державних запозичень як низький поточний рівень державного боргу вимагає постійного моніторингу. Розумна позикова політика буде створювати умови для зростання можливостей у приватному секторі, забезпечить інвестиційну привабливість національної економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бюджетна політика в контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: [У 6 т.] / Том 6: Підвищення ефективності боргової політики держави / [М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко, Т. І. Єфименко та ін.; за ред. М. Я. Азарова]. – К.: НДФІ, 2004. – 345 с.

2. Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перше півріччя 2013 року підготовлено департаментом з питань бюджетної політики і затверджено постановою Колегії Рахункової палати [Електронний ресурс].

– Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16742473/Bul_6_mis_2013.pdf

Павловська, Є.О. Рівень боргової безпеки та рівень забезпечення боргової стійкості України [Текст] / Є.О. Павловська // Проблеми та перспективи інноваційного розвитку економіки : міжнародна науково-практична конференція (м. Одеса, 21-22 березня 2014 року). - Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2013. – 132 с.